

Tampere, Kaarilan
asemakaavojen 8400 ja 8868
arkeologinen
tarkkuusinventointi

2025

Sisällys

1	Tiivistelmä ja arkistotiedot	2
2	Johdanto	2
3	Menetelmät	2
4	Alue	3
5	Maastotyöt	10
6	Tulokset	12
7	Lähteet	14
	Koekuoppakuvaukset	15

1 Tiivistelmä ja arkistotiedot

Heilu Oy teki kesällä 2023 arkeologisen inventoinnin Kaarilan aukion asemakaavan sekä seurakuntatalon alueella. Työ tehtiin arkeologi Kalle Luodon johdolla ja siihen osallistuivat arkeologit Sinikka Kärkkäinen ja Antti Purmonen sekä arkeologian opiskelijat Meri Leppäsalko ja Jussi Jusell. Inventoinnissa löydettiin historiallisen ajan löytöateriaalia lähinnä 1900-luvuta. Poikkeuksena mainittakoon kolikko 1700-luvulta ja 1800-luvun punnus, mutta näiden yksittäisten löytöjen perusteella paikalla ei havaittu muinaisjäännykseen viittaavia rakenteita.

Taulukko 1. Tehdyn arkeologisen inventoinnin arkistotiedot.

Arkistoitava tieto	Tiedon kuvaus
Tutkimustyyppi:	Arkeologinen tarkkuusinventointi
Tutkimuslaitos:	Heilu Oy
Tutkimuksen tekijä:	FM Kalle Luoto
Kenttätöaika:	10.5., 20.5., 22.5., 23.5.2024
Tutkimusten rahoittaja:	Tampereen kaupunki
Muinaisjäännykset:	-
Aikaisemmat tutkimukset lähialueella:	inventointi Raninen 2016
Aikaisemmat löydöt:	ei löytöjä

2 Johdanto

Kaarilan aukion ja Nokiantien lähiympäristössä sijaitsee useita historiallisesti merkittäviä kohteita, kuten Laidetien linjaus, Gaddin kappeli vuodelta 1785 ja Harjun koulu vuodelta 1862. Kappeli on jäänne paikalla sijainneesta kirkosta ja sen hautausmaasta. Kirkon edustalla järjestettiin aikanaan markkinoita. Alueen arkeologinen inventointi tehtiin, jotta voitaisiin selvittää erityisesti sitä, onko markkinapaikka sijainnut nykyisen aukion alueella tai seurakuntatalon lähiympäristössä.

3 Menetelmät

Ennen inventoinnin maastovaihetta tutustuttiin alueen aikaisempiin arkeologisiin tutkimuksiin sekä lähiympäristön ennestään tunnettuihin muinaisjäännyksiin. Tutkimusalueen historialliset kartat (isojakokartat, pitäjänkartat, senaatinkartat ja peruskartat) käytiin läpi Kansallisarkiston ja Maanmittauslaitoksen arkistosta ja Jyväskylän yliopiston Vanhakartta-palvelusta. Alueelta käytiin läpi myös Maanmittauslaitoksen lidaraineisto sekä GTK:n tarjoama maaperäaineisto.

Tarkkuusinventoinnissa tarkistettiin koko kaava-alue kauttaaltaan silmämääräisesti ja kirjattiin havainnot ylös. Inventoinnin kenttätöet keskitettiin inventointialueen rakentamattomille alueille. Alueelta etsittiin uusia muinaisjäännyksiä ja muita kulttuuriperintökohteita arkeologisesti potentiaaleiltaan alueilta. Inventoinnissa huomioitiin niin esihistorialliset kuin historiallisenkin ajan

muinaisjäännökset. Inventointimetodina oli silmämääräinen havainnointi, koekuoppien ja pistojen tekeminen sekä maaperäkairaukset.

Inventoinnin kulkua dokumentoitiin sanallisen kuvauksen lisäksi ottamalla valokuvia ja tallentamalla kuljetut reitit ja tehdyt havainnot satelliittipaikanninta (Garmin GPSmap 62s, tarkkuus +/- 5 - 10 m) ja GNSS laitetta käyttäen. Raportin koordinaatit on ilmoitettu ETRS-TM35FIN-tasokoordinaatteina. Jälkityövaiheessa valokuvat luetteloidtiin Kulttuuriympäristöpalvelut Heilu Oy:n arkistoon ja kartat piirrettiin puhtaaksi käyttäen QGIS-paikkatieto-ohjelmistoa.

4 Alue

Alue jakaantui kahteen osaan, Epilän seurakuntatalon ympäristöön sekä Kaarilan aukion alueeseen.

Epilän seurakuntatalo sijaitsee Tampereen Raholan kaupunginosassa etelään avautuvalla mäntyvaltaisella rinnetontilla, jonka pohjoispuolella on luonnontilainen suppa ja metsäkaistale. Epilän seurakuntatalon klassistisen pelkistetty 1950-luvun rakennusosa on sijoitettu näyttävälle paikalle harjun rinteelle. Seurakuntatalo koostuu kahdesta rakennussiivestä ja niitä yhdistävästä malasta nivelosasta. Rakennusta on laajennettu kahteen kertaan, ensin 1970-luvulla ja toisen kerran 1980-luvun lopulla. Seurakuntataloa ympäröi rinteellä vanhat männyt ja väliin kasvaneet lehtipuut. Piha-alue on osittain asfaltoitu, osin hiekkapintainen tai laatoitettu. Rakennuksen takaa kulkee kevyenliikenteen väylä.

Kuva 1. Epilän seurakuntatalon ympäristöä.

Kaarilan aukio sijoittuu historialliseen solmukohtaan, jonka lähiympäristössä sijaitsee vanha tielinjaus, koulu, kirkkomaa ja vanha markkinapaikka. Alue on ollut pitkään avoimena ja julkisena tilana. Nykyisin paikalla on nurmikenttä sekä muutamia puita.

Alue on entistä Tohlopin eli Tohloppilan kylää ja se kuului Pirkkalan pitäjän Harjun jakokuntaan. Lähiympäristössä kyläasutus keskittyi pitkälle 1900-luvun vaihteeseen kartanoiden ympärille viljelymaiden läheisyyteen. Kaarilan aukion pohjoispuolella on Harjun puretun kappelikirkon (1639–1858) hautausmaa, josta nykyisin on muistona muutamia hautakiviä sekä Gaddin kappeli vuodelta 1785 (Raninen 2017: 45-47). Vuonna 1862 perustettu Harjun koulu sijaitsee kirkon paikalla. Kirkkomaan läheisyydessä tiedetään pidetyn myös markkinoita Kynttilänpäivän aikaan. Markkinat siirrettiin Pispalaan 1749 (Välimäki 2008).

Kuva 2. Kaarilan aukio.

Epilän alueella on kulkenut kaksi keskiaikaista merkittävää tietä, joista Tohloppijärven koillispuolinen tie on kulkenut Pohjanmaan suuntaan. Laidetieksi kutsuttu kulkuväylä Tammerkoscelta Kokemälle ja Turkuun noudattelee nykyisen Nokiantien linjausta. Laidetien linjaus on keskiaikaista perua ja vakiintunut 1600-luvulta alkaen. Sen varteen sijoittuivat Harjun kappeli ja markkinapaikka. Päätiehen yhtyivät 1700-luvulla lähellä olevien kartanoiden tilatiet ja 1800-luvulla Harjun koulu pihapiiri korostaen päätien asemaa. Teiden risteyskohta sijoittuu Tohlopin kylän läheisyyteen. Vanhat tielinjat ovat säilyneet paikallaan nykyaikaan.

Kartta 1. Pirkkalan pitäjää 1700-luvun lopulla.

Lähde: Riksarkivet: Utländska kartor, Finland, detaljkartor, SE/KrA/0403/38/016, bildid: K0021974_00001

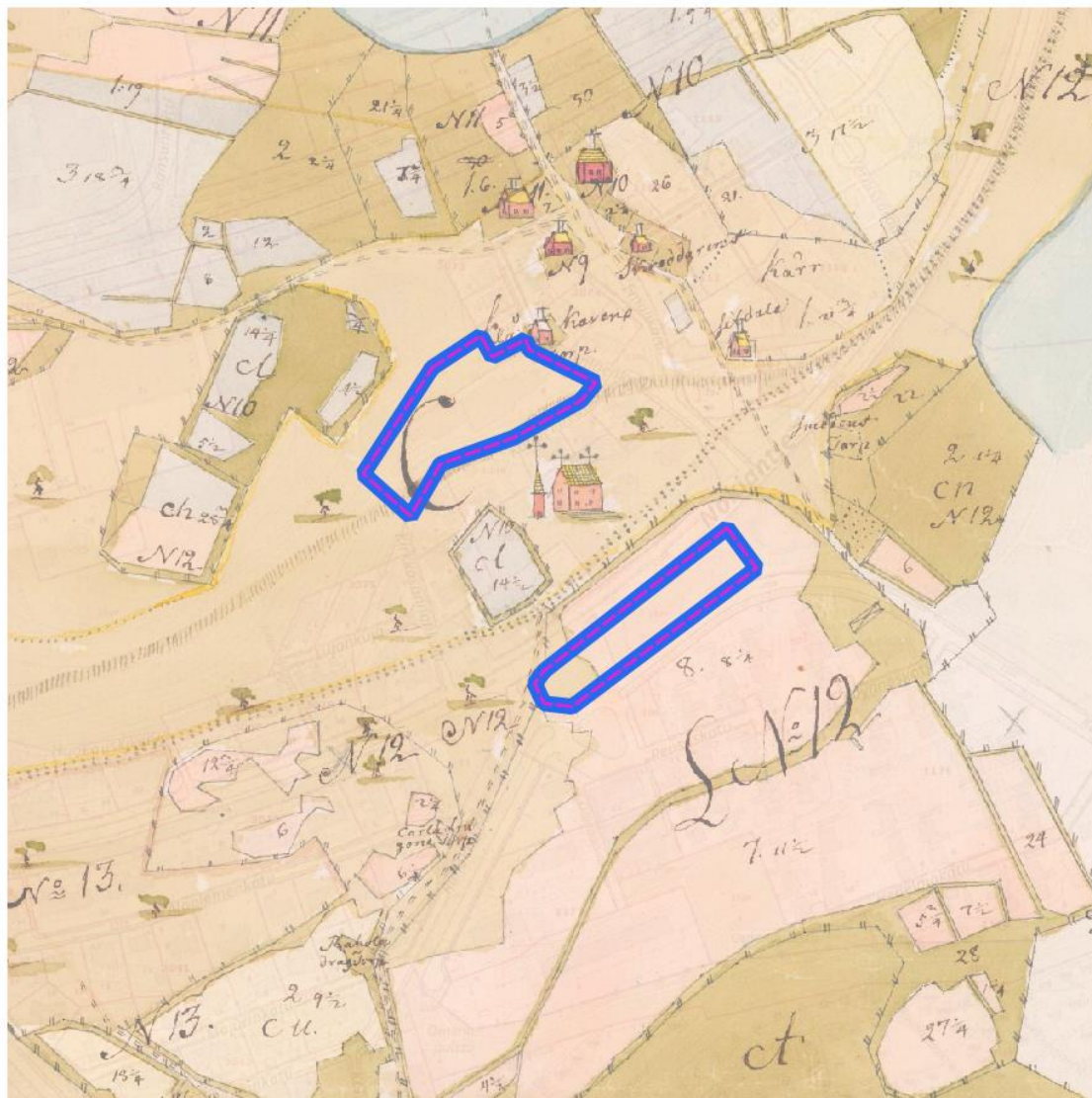

Kartta 2. Ote Pirkkalan pitäjän kartasta vuodelta 1770.

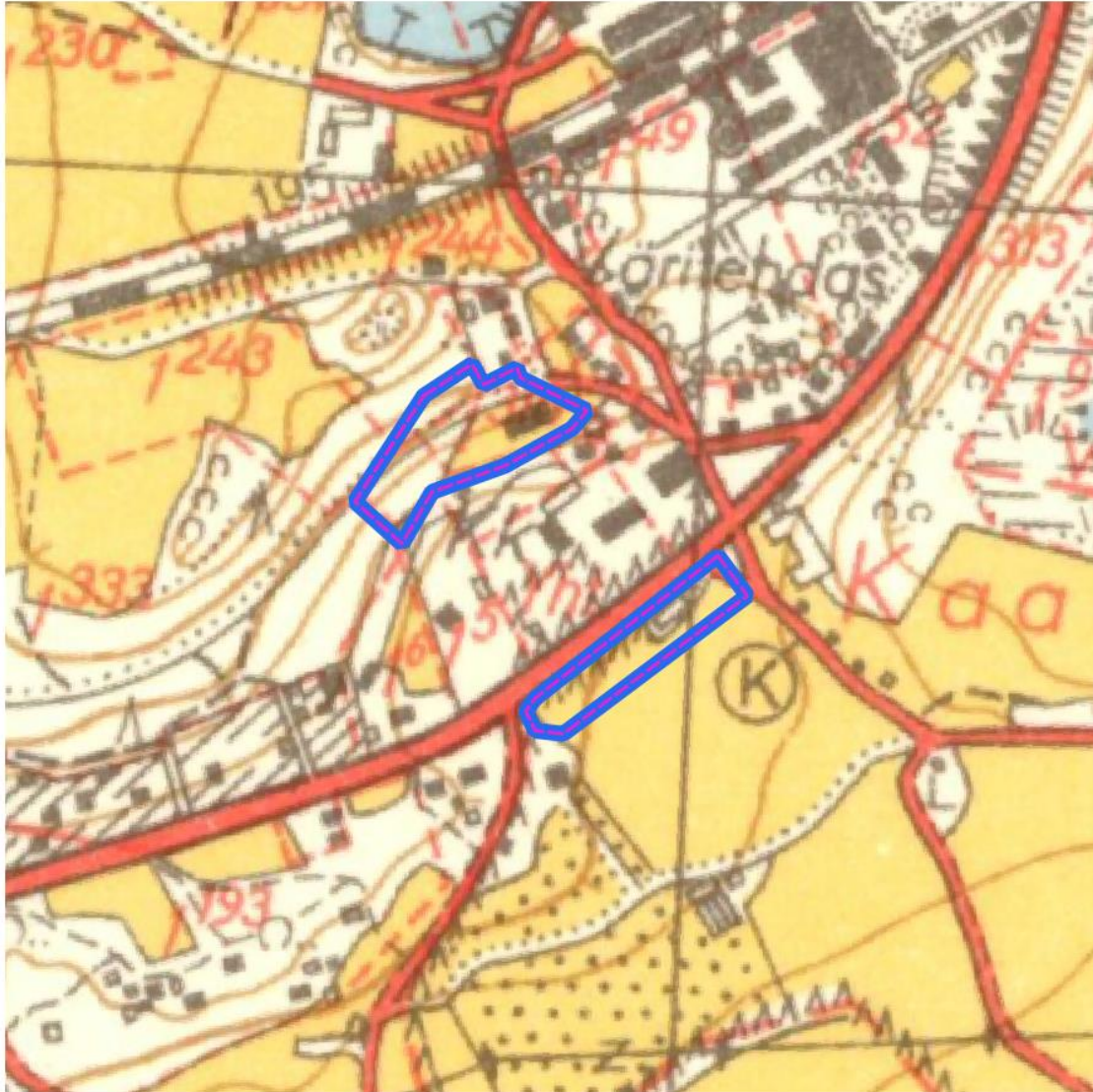
Lähde: Riksarkivet, Finska handritade kartor, Birkala socken / Pirkkala, SE/KrA/0410/E/2/02/001 (1770),
bildid: K0033763_00001

Epilän alue muuttui merkittävästi 1900-luvun alussa, jolloin maaseutumaiseen kyläympäristöön alkoi muodostua teollisuuskeskus. Teollisuuden edellytyksiä oli mm. Porin radan rakentaminen. Vuosisadan alkupuolella rakentui myös Epilänharjun asuinalue. Asutus ja rakentaminen lisääntyivät niin rautatien kuin alueelle sijoittuneen tehdastoiminnan ansiosta. Pirkkalan jakaantuessa vuonna 1919 Harjuksi kutsuttu Raholan-Villilän alue siirtyi osaksi Pohjois-Pirkkalaa (vuodesta 1938 Nokia), josta se liitettiin Tampereeseen vuonna 1937. Alueen tärkeitä työnantajia olivat radanvarren tehtaat. Tuolloin myös vielä verraten harvaan asuttua Raholan aluetta kaavoitettiin ja rakennettiin voimakkaasti sodan jälkeen (Välimäki 2008).

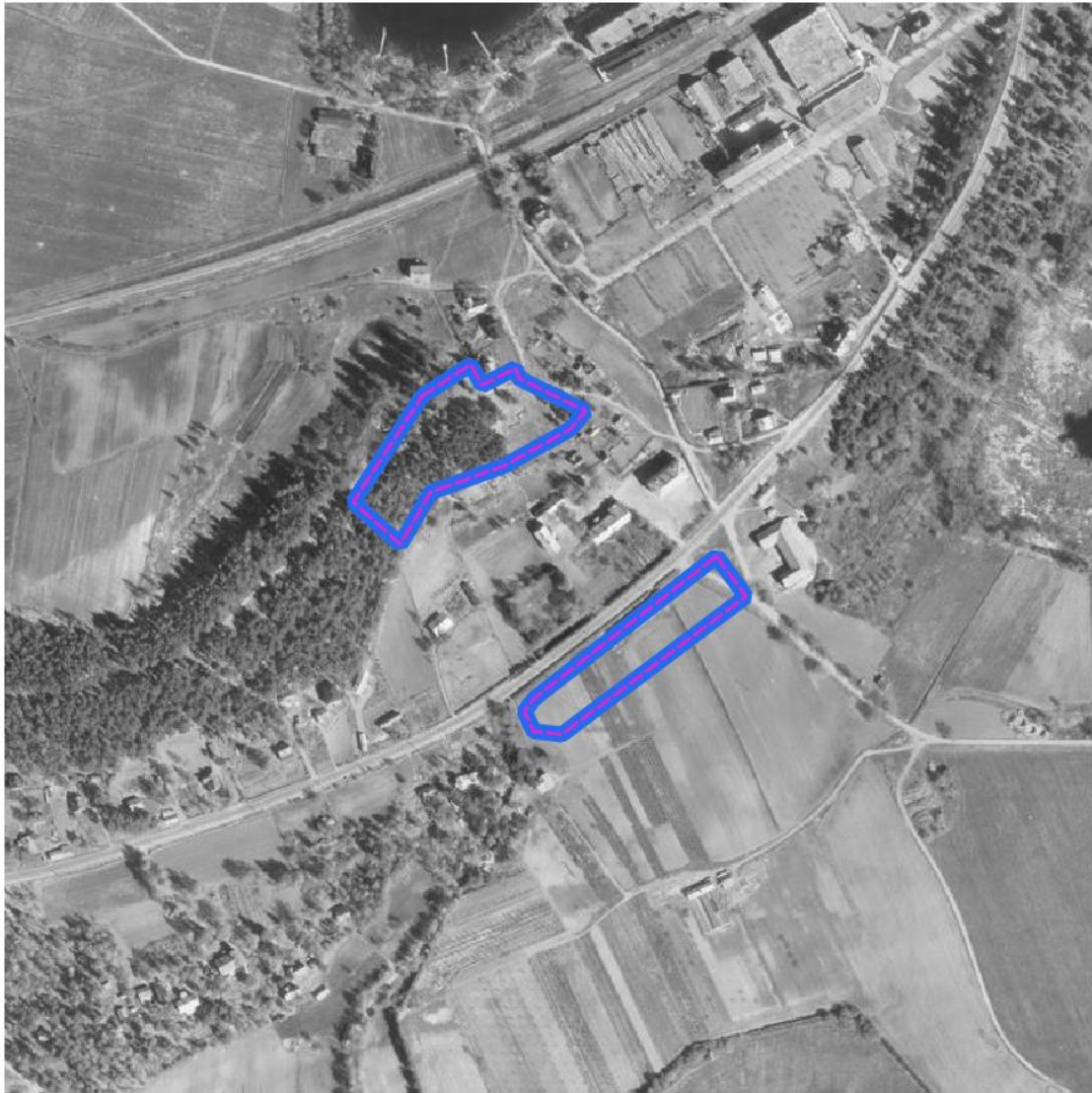
Pitäjäntkartassa 1770-luvulta näkyvät alueen keskeiset yhteyssuunnat. Karttaan on merkitty mm. läheinen Kaarilan kartano (kartassa "Karla") ja Harjun kappeli (B). Teiden risteys on nykyisen Winterin mutkan kohdalla.

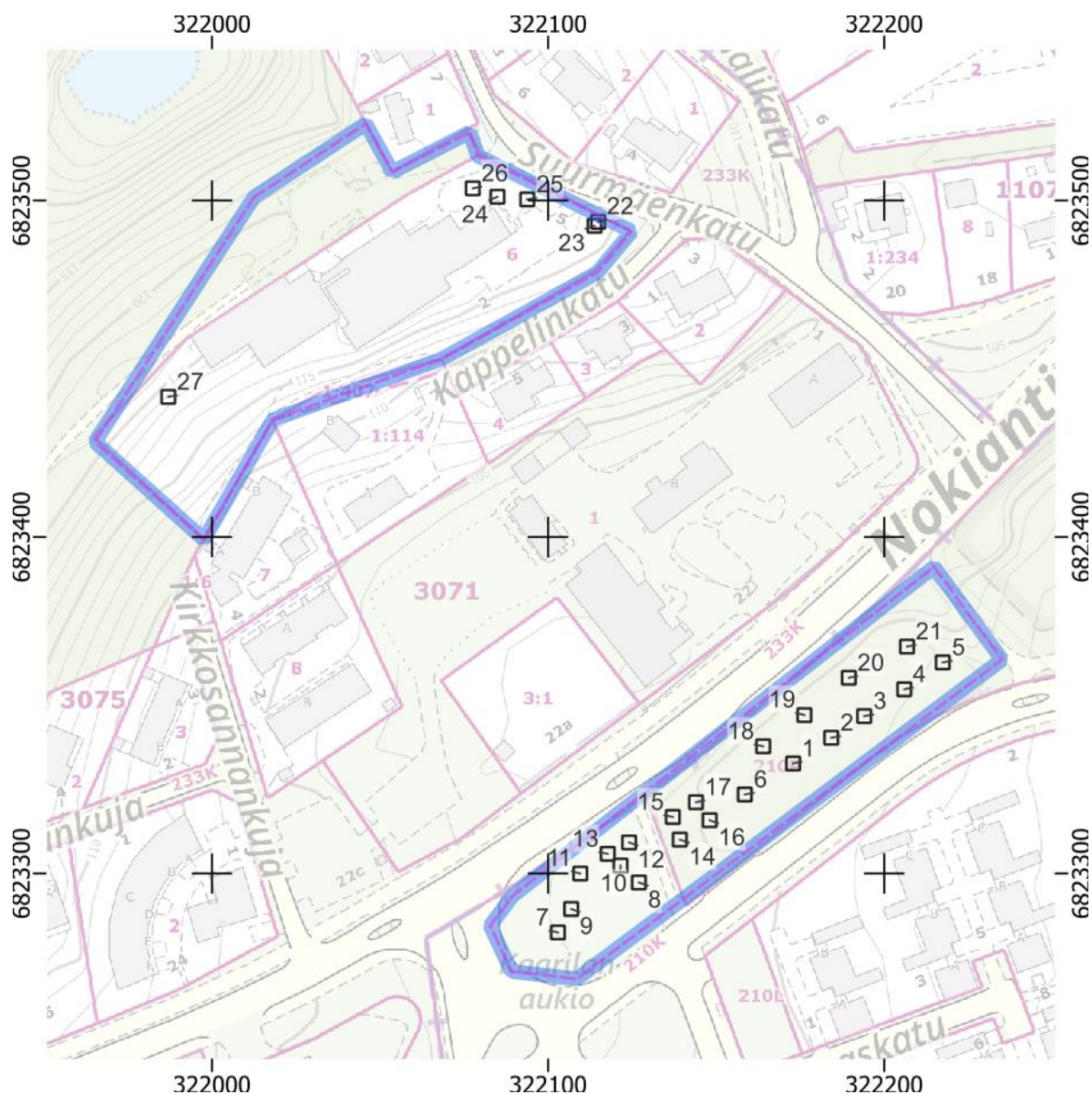
Kartta 3. Ote Isojaon kartasta 1767-1768. Kaarilan aukio on peltoa ja seurakuntatalon alue harjumaastoa. Alueiden välissä sijaitsee kirkko ja pieni pelto. Tohlopin kylän taloja on kirkon pohjoispuolella.

Kartta 4. Alue rakentui voimakkaasti 1900-luvun aikana. Kaarilan aukio säilyi peltona. Seurakuntatalo on rakennettu, mutta sen lounaispuoli on edelleen metsää. Ote peruskartasta vuodelta 1953.

Kartta 5. Ilmakuva vuodelta 1946 inventointialueen ympäristöstä.

Kartta 6. Kaivettujen koekuoppien sijainti. Seurakuntatalon alue ja Kaarilan aukion alue MK 1 : 2000

Kartassa ylhäällä vasemmalla osa-alue Seurakuntatalo ja oikealla alhaalla alue Kaarilan aukio.

5 Maastotyöt

Maastotyöt aloitettiin tutustumalla tutkimusalueeseen pintahavaintoja tekemällä. Kaivutyöt aloitettiin kaivamalla koekuoppia 10.5.2024 seurakuntatalon maastoon. Seurakuntatalon ympäristöön kaivetut koekuopat olivat siinä mielessä löydöttömiä, että 1900-lukua vanhempia esineistä niistä ei löydetty. Koekuoppien maakerrosten perusteella paikalla oli luontaisesti kerrostunutta soraa, jonka päällä oli puutarhamultaa sekä muutamassa kohdassa tuotua soraa. Seurakuntatalon luoteispuolella oli asfalttia tai soralla pinnoitettua aluetta. Ainoassa pintapuolisesti rakentamattomassa kohdassa havaittiin viemärin kansi ja putkikaivanto.

Seurakuntatalon lounais- ja eteläpuolinen alue oli totaalisesti kaivettu rakennustöiden aikana. Seurakuntatalon itäpuolella Suurmäenkadun varrella aikaisemmat muutostyöt olivat olleet vähäisempiä, mutta kaivettujen koekuoppien perusteella vaikuttaisi siltä, että aikaisempien rakennustöiden aikana on aikaisemmat pintamaat kuorittu ja korvattu paikalle tuodulla puutarhamullalla.

Kaarilan aukion alueella tehtiin metallinilmaisinhavainnointia, kairauksia ja kaivettiin koekuoppia. Havaintojen perusteella Nokiantien laita oli voimakkaasti muokattu.

Koekuoppien perusteella luontainen maaperä oli puutarhamullan alapuolella hiekka. Koekuoppien 16 ja 17 maakerrokset olivat sekoittuneet yli 0,5 metrin syvyyteen 1900-luvun aikana. Koekuoppien läheisyydessä on 1900-luvulla sijainnut pitkänomainen varasto, navetta tai muu talousrakennus. Ilmakuvien perusteella rakennus on ollut olemassa 1940-luvulla ja se on purettu vuoteen 1966 mennessä. Myös kuoppien 11–13 kerrostumat olivat melko syvälle muokattuja. Muissa koekuopissa havaittiin, että paikalla on sijainnut aikaisemmin pelto, koska hiekkakerroksen pintakerrokset vaikuttivat muokatuilta. Tosin on huomattava, että peltomultaan liittyvä kerros oli useimmiten melko ohut ja vaikuttaisi siltä, että peltomulta on todennäköisesti valtaosin kuorittu paikalta maatalouskäytön päätyttyä. Kaarilan aukion löydöt koostuivat pääosin 1900-luvun pullolasista, pullonkorkeista, tiilenpalaloista, posliinista, luunpaloista ja muutamista kolikoista. Kaarilan aukion alueen löydöistä mainittakoon yksi 2 äyrin raha 1700-luvulta ja punnus 1800-luvulta (paino 84 grammaa).

Kuva 3. Koekuopasta 4 löytynyt punnus.

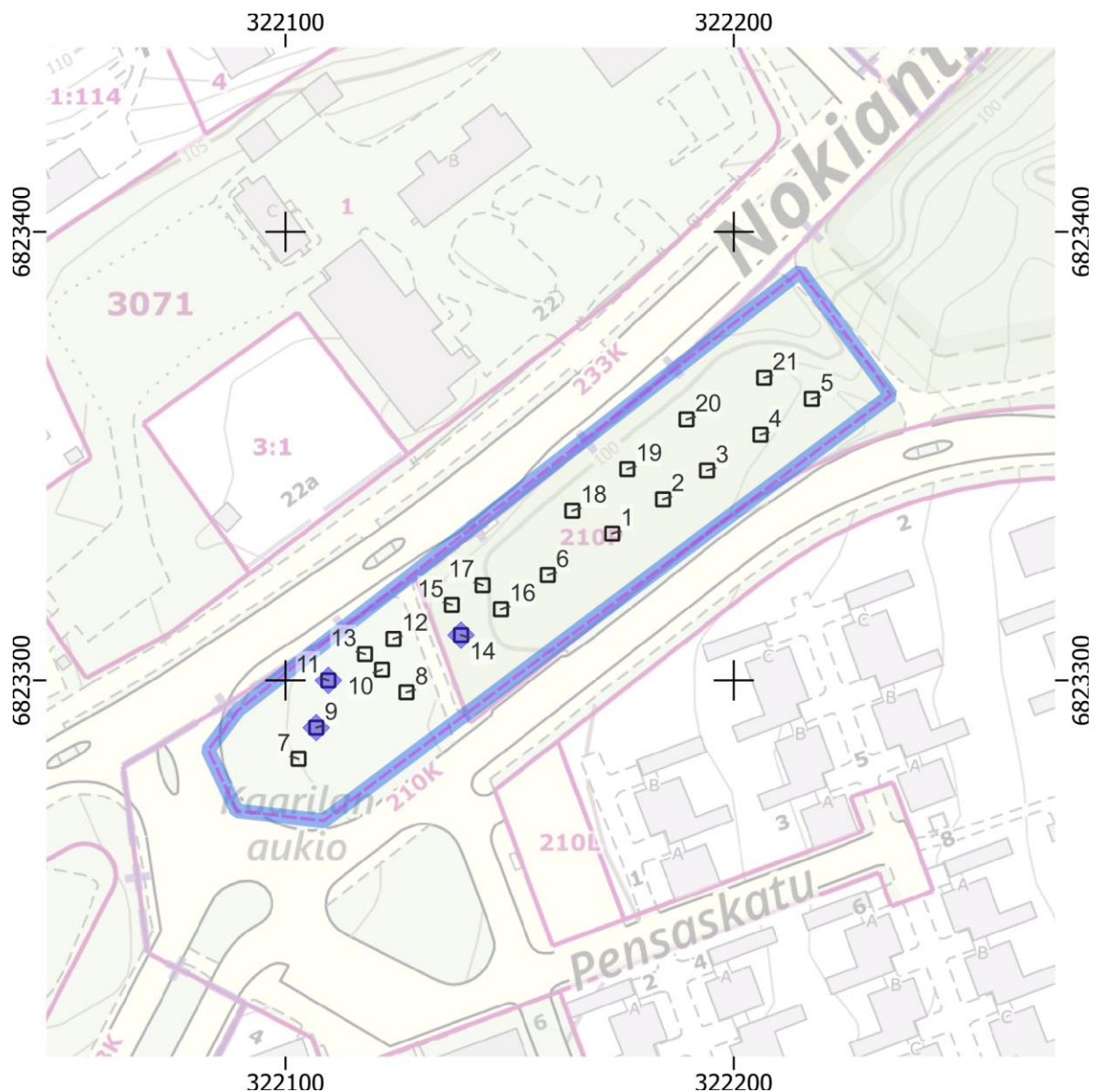
6 Tulokset

Alueelta ei havaittu muinaisjäännökseen viittaavia rakenteita tai löytöjä, jotka selkeästi kertoisivat 1700-lukua varhaisemmasta toiminnasta. Seurakuntatalon kaikki havainnot viittaavat 1900-luvun toimintaan ja mitään merkkiä aikaisemmasta toiminnasta ei saatu. Kaarilan aukion alueelta löydettiin runsaasti 1900-luvun esineistöä sekä muutamia 1800-luvulle ajoittuvia esineitä. Vanhin ajoitettu löytö oli 1700-luvun kolikko, mutta se on saattanut hukkua paikalle normaalien peltotöiden yhteydessä alueen ollessa maatalouskäytössä.

Koekuopista saatiin talteen ajoittamattomia löytöjä, kuten palanutta luuta ja rautakuonan paloja, jotka saattavat liittyä myös 1700-lukua edeltävään toimintaan. Todennäköisesti palanut ja palamaton luu, rautakuona sekä saviastioiden kappaleet liittyvät maanviljelyyn. Todennäköisesti läheisestä pitkään asutusta Tohlopin kylästä tai Kaarilan kartanosta on ajettu pellolle maanparannustarkoituksessa talousjätettä, jonka mukana peltokerrokseen on joutunut mm. palanutta luuta. Koekuopissa havaittujen palaneen luun kappaleiden levintä on esitetty alla olevassa kartassa. Palanut luu keskittyy Harjun kappelikirkon hautausmaan läheisyyteen. Luunpalat ovat kuitenkin sekoittuneesta peltokerroksesta ja saattavat olla kulkeutuneet paikalle maanmuokkauksen yhteydessä. Kuonaa on käytetty aikanaan myös pellonparannusaineena, mutta se on saattanut päätyä peltoon myös esimerkiksi tulipalon raivausjätettä levitettäessä pellolle.

Todennäköisesti luunpalat ja kuonan kappaleet liittyvät ennen muuta alueen historiallisen ajan pellonviljelyyn. Orgaanista alkuperää olevien jäänteiden ajoittaminen on mahdollista luonnontieteellisin menetelmin, mikäli se katsotaan tarpeelliseksi. Tämän tutkimuksen yhteydessä sitä ei tehty, koska löydöt eivät liittyneet mihinkään selkeään rakenteeseen tai tarkkarajaiseen kerrostumaan.

Selvityksen kohteena olleet alueet tarkastettiin kokonaisuudessaan eikä alueilla havaittu arkeologisen kulttuuriperinnön kohteita, kuten kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita.

Kartta 7. Koekuopat, joissa havaittiin palanutta luuta (sininen vinoneliö).

7 Lähteet

Luoto, Kalle 2011. Pirkanmaan historiallisesti merkittävät tiet. Karttaselvitys. Pirkanmaan maakuntamuseo.

Raninen, Sami 2017. Tampereen kantakaupungin arkeologinen inventointi 2016–2017. Pirkanmaan maakuntamuseo.

Saarenheimo, Juhani 1974. Vanhan Pirkkalan historia.

Välimäki, Heikki 2008. Winterin mutkan tarinoita. Historiaa, muistoja ja kuvia Epilästä. Epilän kaupunginosakirja. Tampereen kaupunginosaat -julkaisusarja XXVIII. Epilä-seuran julkaisu 3.

Kartat:

Riksarkivet (Ruotsi)

- Utländska kartor, Finland, detaljkartor, SE/KrA/0403/38/016, bildid: K0021974_00001
- Finska handritade kartor, Birkala socken / Pirkkala, SE/KrA/0410/E/2/02/001 (1770), bildid: K0033763_00001

Kansallisarkisto

- Maanmittaushallituksen uudistusarkisto . MHA U Uudistuskartat ja -asiakirjat. H HÄMEEN LÄÄNI. Nokia. H5:6/1-14. Hyhky; Pispalan, Pitkäniemen, Hyhkyn, Raholan, Kaarilan (Tohlopin) ja Villilän kylät: isojaon kartta ja asiakirjat (1767-1768). Kansallisarkisto. Viitattu 25.9.2024.

Maanmittauslaitos

- peruskartta 2123 09 Tampere (1953)

Verkkolähteet

- Tampereen kaupungin karttapalvelu Oskari (31.7.2024).
- Tampereen museoiden Siiri-tietopalvelu: <https://siiri.tampere.fi/>
- Museovirasto, Kulttuuriympäristö palveluikkuna: <https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx>

Koekuoppakuvaukset

Koekuoppa 1

Koko 65 x 60 cm

0–2 cm pintaturve

2–5 kuiva istutusmulta

5–28 tiivis ruskea mullansekainen hiekka

28→ puhdas kellertävä pohjahiekka

Pinnalla istutettua nurmikkoa ja kuivaa istutusmultaa noin 5 cm kerroksessa. Heti tämän alta tulee tiivis ruskea mullansekainen hiekka, joka on sekoittunutta aina puhtaaseen pohjahiekkaan saakka, joka on todennäköisesti vanha peltokerros. Löydöt sekoittuneesta mullansekaisesta hiekasta ovat moderneja, muun muassa lankanauvoja, lasia, posliinia, muovia sekä tiilen palasia. Kerroksessa myös jonkin verran hiilen palasia.

Kuva 4. Koekuoppa 1.

Koekuoppa 2

Koko 75 x 65 cm

0–2 cm pintaturve

2–3 kuiva istutusmulta

4–15 tiivis ruskea mullansekainen hiekka

15 → puhdas kellertävä pohjahiekka

Pinnalla istutettua nurmikkoa ja kuivaa istutusmultaa noin 3 cm kerroksessa. Heti tämän alta tulee tiivis ruskea mullansekainen hiekka, joka on sekoittunutta aina puhtaaseen pohjahiekkaan saakka. Kerros on todennäköisesti vanha peltokerros. Kerroksessa näkyy satunnaisina pieninä esiintyminä harmaata savea. Pohjahiekka näkyy satunnaisina linsseinä jo mullansekaisessa hiekkakerroksessa noin 10 cm kohdalta alaspäin. Löydöt sekoittuneesta mullansekaisesta hiekasta moderneja, muun muassa lankanauvoja, lasia, posliinia, muovia sekä tiilen ja palamattoman luun palasia.

Kuva 5. Koekuoppa 2.

Koekuoppa 3

Koko: 70 x 65 cm

0–2 cm pintaturve

2–6 kuiva istutusmulta

6–25 tiivis ruskea mullansekainen hiekka

25–40 tiivis ruskea mullansekainen hiekka ja pohjahiekka

40– puhdas kellertävä pohjahiekka

Pinnalla istutettua nurmikkoa ja kuivaa istutusmultaa noin 6 cm kerroksessa. Heti tämän alta tulee tiivis ruskea mullansekainen hiekka, joka on sekoittunutta. Kerros on todennäköisesti vanha peltokerros. Kerroksessa näkyy satunnaisina pieninä esiintyminä harmaata savea. Löytöinä sekoittuneesta kerroksesta lasia ja tiilen kappale. Noin 25 cm aina pohjahiekkaan saakka sekoittunut mullansekainen hiekkakerros sekaisin pohjahiekan kanssa.

Kuva 6 Koekuoppa 3.

Koekuoppa 4

Koko 70 x 55 cm

0–2 cm pintaturve

2–7 kuiva istutusmulta

7–33 tiivis ruskea mullansekainen hiekka

33→ puhdas kellertävä pohjahiekka

Pinnalla istutettua nurmikkoa ja kuivaa istutusmultaa noin 7 cm kerroksessa. Heti tämän alta tulee tiivis ruskea mullansekainen hiekka, joka on sekoittunutta aina puhtaaseen pohjahiekkaan saakka. Kerros on todennäköisesti vanha peltokerros. Kaikki löydöt tulevat sekoittuneesta mullansekaisesta hiekkakerroksesta. Löytöinä pieni pyöreä kappale raudanvalmistuksessa tai kovassa kuumuudessa syntynyttä kuonaa ja moderneja löytöjä, kuten lankanauloja, lasia, fajanssia ja tiilen palasia.

Kuva 7. Koekuoppa 4.

Koekuoppa 5

65 x 65 cm

0–2 pintaturve

2–4 siltin sekainen istutusmulta

4–> 30 puhdas kellertävä pohjahiekka

Koekuopan ympäristö vaikuttaa kaivetulta ja muokatulta. Heti pintaturpeen alta ohut siltinen sekoittunut istutusmultakerros, josta löytöinä pala fajanssia ja lasia. Vaikuttaisi siltä, että muissa kuopissa esiintynyt mullansekainen hiekkakerros olisi poistettu maan muokkauksen yhteydessä koekuopan kohdalla aluetta.

Kuva 8. Koekuoppa 5.

Koekuoppa 6

65 x 65 cm

0–2 pintaturve

2–28 multamaa

28–42 pohjahiekka, jonka seassa multamaata

42– puhdas kellertävä pohjahiekka

Pintaturpeen alta kerros multaista sekoittunutta maata. Sekoittuneesta multaisesta kerroksesta moderneja löytöjä, muun muassa lankanauvoja, lasia, posliinia, muovia sekä tiilen palasia. Kerros on todennäköisesti vanha peltokerros. Noin 28 cm pinnasta kerros vaihtuu pohjahiekkaan, joka on vaihettunut multaisen kerroksen kanssa. Noin 42 cm pinnasta alaspäin pohjahiekka on puhdasta luontaista hiekkaa.

Kuva 9. Koekuoppa 6. AP.

Koekuoppa 7

koko 35 x 35 x 30 cm

0–5 cm pintaturve

5–20/30 cm itäkulmasta n. 20 cm ja eteläpuolesta 30 cm ulottuva linssimäinen tummanruskea multakerros, peltomulta (katso Kuva 10, itäprofiili). Syntynyt todennäköisesti maakerroksia muokattaessa.

20/30+ cm puhdas punertavan ruskea pohjamaa.

Kuopan löydöt olivat moderneja ja liittyivät peltokerrokseen; posliinia, rautalankaa, lasia, alumiininen vetäisykorkki. Hiilen paloja havaittiin kerrosten vaihtumistasosta.

Kuva 10. Koekuoppa 7 kuvattuna lännestä. AP.

Koekuoppa 8

0–8 cm

8–35 cm sekoittunut ruskea hiekka, entinen pellon pohja

35–45 cm vaaleanruskea hieno hiekka

Sekoittuneessa kerroksessa posliinia.

Koekuoppa 9

koko 40 x 50 x 40 cm

0–5 cm pintaturve

5–10 cm sekoittunut tumma multakerros

n. 10 cm sekoittuneen multakerroksen alapuolella 1–5 cm paksuinen savivaippa.
Itäkulmassa savivaippa on paksumaa kuin muualla.

10–40 cm tumma hiekansekainen multa, joka oli sekoittunutta

40+ cm punertavankeltainen pohjahiekka

Löytöinä palamaton ja palanut luu, lasipullon kaula, tasolasi, muovi, tiili, posliini. Kuopasta tuli hiiltä joka kerroksesta.

Kuva 11. Koekuoppa 9 kuvattuna lounaasta. AP.

Koekuoppa 10

koko 40 x 40 x 30 cm

0–5 cm pintaturve

5–15 cm vaaleanharmaa täyttömaa

15–20 cm ruskea sekoittunut multakerros

20–30 cm rakeista soraa, jonka joukossa oli myös isompia, nyrkin kokoisia, kiviä

Löydöt: ei löytöjä

Näyttää kaivinkoneen kaivamalta kohdalta ja täyttömaalta esim. maakaapelin tai putken kohdalle.

Kuva 12. Koekuoppa 10 kuvattuna lännestä. AP

Koekuoppa 11

koko 50 x 50 x 60 cm

0–5 cm pintaturve

5–60 cm sekoittunut tumma multa

60+ cm vaaleanruskea pohjamaa

Löydöt: palanut ja palamaton luu, tiili, posliini, rautanauvoja, teippiä sekä vastaavia moderneja löytöjä

Kuva 13. Koekuoppa 11 kuvattuna lännestä. AP.

Koekuoppa 12

55 x 50 cm

0–2 pintaturve

2–4 kuiva istutusmulta

4–40 harmaanruskea moreeni

40–55 harmaa hiekka

55– puhdas kellertävä pohjahiekka

Pintaturpeen ja kuivan istutusmullan alla täytöltä vaikuttava moreenikerros, josta löytöinä kaksi lasin palasta ja posliinin pala. Tämän alta löydötön mahdollisesti täyttöhiekkakerros, jonka jälkeen puhdas pohjahiekka. Täyttökerrokset liittyvät mahdollisesti koekuopan vieressä kulkevaan kevyenliikenteen väylän perustuksiin.

Kuva 14. Koekuoppa 12. ML.

Kuva 15. Koekuoppa 12, löydöt. ML.

Koekuoppa 13

55 x 55 cm

0–2 pintaturve

2–22 hiekkaisa multa

22–40 harmaanruskea moreeni

40–55 harmaa hiekka

55– puhdas kellertävä pohjahiekka

Löydöt moderneja ja suurin osa niistä tulee hiekkaisesta multakerroksesta. Kerroksen alla täytöltä vaikuttava moreenikerros. Tämän alta löydötön mahdollisesti täyttöhiekkakerros, jonka jälkeen puhdas pohjahiekka. Täyttökerrokset liittyvät todennäköisesti koekuopan lähellä kulkevan kevyenliikenteenväylän perustuksiin.

Kuva 16. Koekuoppa 13:n harmaa täyttöhiekkakerros. ML.

Kuva 17. Koekuoppa 13, moderneja löytöjä.

Koekuoppa 14

60 x 55 cm

0–2 pintaturve

2–6 kuiva istutusmulta

6–13 tiivis ruskea mullansekainen hiekka

13–38 tiivis ruskea mullansekainen hiekka oransseilla hiekkalinsseillä

38–42 tummanruskea likainen hiesuhiekka

42– puhdas pohjahiekka

Pinnalla istutettua nurmikkoa ja kuivaa istutusmultaa noin 6 cm kerroksessa. Heti tämän alta tulee tiivis sekoittunut ruskea mullansekainen hiekka. Kerros on todennäköisesti vanha peltokerros. Mullansekaisen hiekkakerroksen alta tiivis kerros, jossa vaihtelevat vuoroin oranssit hiekkalinsit ruskean tiiviin hiekan kanssa. Löytöinä mullansekaisesta hiekkakerroksesta ja oranssin ja ruskean vaihtelevan hiekan kerroksesta pala nahkaa, lasia, fajanssia, tiiltä ja lasipurkin kappaleita. Oranssin ja ruskean vaihtelevan hiekan kerroksen alta 4 cm kerros likaisen ruskeaa hiesunsekaista hiekkaa, jossa on hiilen kappaleita seassa. Kerroksesta pieni mahdollisesti rautakuonan kappale sekä palaneen luun pala. Kerroksen pohjalla puhtaassa pohjassa havaittiin mahdollinen auran jälki, jota tutkittiin tarkemmin. Auran jälki kaivettiin yksikkönä pois ja se ei vaikuttanut esihistorialliselta.

Kuva 18. Koekuoppa 14. ML.

Kuva 19. Mahdollinen auran jälki koekuopassa 14.

Kuva 20. Koekuoppa 14, löydöt.

Koekuoppa 15

60 x 55

0–2 pintaturve

2–4 kuiva istutusmulta

4–21 tiivis ruskea mullansekainen hiekka

21–25 oranssi hiekka

25– puhdas pohjahiekka

Pinnalla istutettua nurmikkoa ja kuivaa istutusmultaa noin 4 cm kerroksessa. Heti tämän alta tulee tiivis ja sekoittunut ruskea mullansekainen hiekka, jonka seassa jonkin verran hiiltä. Kerros on todennäköisesti vanha peltokerros. Löytöinä kerroksesta palamatonta luuta sekä moderneja löytöjä kuten lankanaula, tiiltä, lasia, raudan kappale ja posliinia. Kerroksen alta alkaa oranssin hiekan kerros, jossa on tummia laikkuja ja hieman nokea. Oranssin hiekan kerroksesta ei löytöjä.

Kuva 21. Koekuoppa 15. ML.

Koekuoppa 16

45 x 45 cm

0–2 pintaturve

2–8 kuiva istutusmulta

8–25 tiivis ruskea mullansekainen hiekka

25–60 harmaa täyttöhiekka

60– puhdas kellertävä pohjahiekka

Pinnalla istutettua nurmikkoa ja kuivaa istutusmultaa noin 8 cm kerroksessa. Heti tämän alta tulee tiivis ja sekoittunut mullansekainen hiekka. Suurin osa löydöistä tulee tästä kerroksesta ja on materiaaliltaan samankaltaista kuin muissa koekuopissa samasta kerroksesta. Kerroksen alta sekoittunut täyttöhiekkakerros, joka liittyy ilmakuviissa näkyvään paikalla ennen sijainneeseen talousrakennukseen tai sen pihapiiriin. Kerroksesta pala lasia, punasavikeramiikkaa ja kuonaantunut kappale dreijattua keramiikkaa tai tiiltä sekä kuonaa. Täyttöhiekan alla on puhdas pohjahiekka.

Kuva 22. Koekuoppa 16. ML.

Koekuoppa 17

70 x 55 cm

0–2 pintaturve

2–5 kuiva istutusmulta

5–62 tiivis ruskea mullansekainen hiekka

62–65 punertava hieta

65– puhdas pohjahiekka

Pinnalla istutettua nurmikkoa ja kuivaa istutusmultaa noin 7 cm kerroksessa. Heti tämän alta tulee tiivis ja sekoittunut mullansekainen hiekka, joka on todennäköisesti vanha peltokerros. Kaikki löydöt mullansekaisesta hiekasta. Löytöinä palamatonta luuta, rautaa, tiiltä, muovia ja fajanssia. Punertava hieta vaihettuu pohjahiekkaan. Kerroksessa jonkin verran hiilen palasia. Kerros on mahdollisesti aiemmin kaivetun kuopan pohja.

Kuva 23. Koekuoppa 17 punertavan hiedan pinnasta.

Koekuoppa 18

55 x 50 cm

0–2 pintaturve

2–7 kuiva istutusmulta

7–67 tiivis ruskea mullansekainen hiekka

67–71 punertava hieta

71– puhdas pohjahiekka

Pinnalla istutettua nurmikkoa ja kuivaa istutusmultaa noin 7 cm kerroksessa. Heti tämän alta tulee tiivis ruskea mullansekainen hiekka, joka on sekoittunutta aina puhtaaseen pohjahiekkaan saakka, joka on todennäköisesti vanha peltokerros. Löydöt sekoittuneesta mullansekaisesta hiekasta. Löytöinä nahkan pala, kuonaa, palamatonta luuta, raudan kappaleita, tiiltä, lasia ja fajanssia.

Tämän alapuolella punertava hieta vaihtuu pohjahiekkaan. Kerroksessa jonkin verran hiilen palasia.

Kuva 24. Koekuoppa 18.

Kuva 25. Koekuopan 18 löytöjä.

Koekuoppa 19

60 x 55 cm

0–2 pintaturve

2–5 kuiva istutusmulta

5–28 tiivis ruskea mullansekainen hiekka

28– puhdas pohjahiekka

Pinnalla istutettua nurmikkoa ja kuivaa istutusmultaa noin 5 cm kerroksessa. Heti tämän alta tulee tiivis ruskea mullansekainen hiekka, joka on sekoittunutta aina puhtaaseen pohjahiekkaan saakka, joka on todennäköisesti vanha peltokerros. Löydöt sekoittuneesta mullansekaisesta hiekasta ovat moderneja.

Kuva 26. Koekuoppa 19.

Koekuoppa 20

45 x 45 cm

0–2 pintaturve

2–7 kuiva istutusmulta

7–46 tiivis ruskea mullansekainen hiekka

46– puhdas pohjahiekka

Pinnalla istutettua nurmikkoa ja kuivaa istutusmultaa noin 7 cm kerroksessa. Heti tämän alta tulee tiivis ruskea mullansekainen hiekka, joka on sekoittunutta aina puhtaaseen pohjahiekkaan saakka, joka on todennäköisesti vanha peltokerros. Löydöt sekoittuneesta mullansekaisesta hiekasta palamatonta luuta, fajanssia, tiiltä, muovia ja rautaa.

Kuva 27. Koekuoppa 20.

Koekuoppa 21

50 x 45 cm

0–2 pintaturve

2–8 kuiva istutusmulta

8–25 tiivis ruskea mullansekainen hiekka

25–33 mullansekainen hiekka, hiilensekainen nokimaa

33– puhdas pohjahiekka

Pinnalla istutettua nurmikkoa ja kuivaa istutusmultaa noin 8 cm kerroksessa. Heti tämän alta tulee tiivis ruskea mullansekainen hiekka, vanha peltokerros, joka on sekoittunutta aina puhtaaseen pohjahiekkaan saakka. Löydöt sekoittuneesta mullansekaisesta hiekasta (peltokerros) olivat moderneja lasin ja tiilenpaloja. Peltokerrokseen kuuluvassa alimassa pohjakerroksessa, noensekaisessa kerroksessa, on runsaasti hiiltä. Kuopan modernit löydöt ja hiilikerros liittyvät todennäköisesti toisiinsa, koska kerros vaikuttaa kauttaaltaan sekoittuneelta.

Kuva 28. Koekuoppa 21.

Kuva 29. Koekuopan 21 löydöt.

Koekuoppa 22

30 x 30 cm

0 – 14 puutarhamulta

14 – 31 luontainen moreeni

Kuopassa ei havaittu 1900-lukua vanhempia kerrostumia. Ei löytöjä.

Kuva 30. Koekuoppa 22.

Koekuoppa 23

30 x 30

0 – 19 multa

19 – 41 luontainen moreeni

Kuopassa ei havaittu 1900-lukua edeltäviä kerrostumia. Puutarhamullasta löydettiin lankanaula 1900-luvulta.

Koekuoppa 24

40 x 40 cm

0 – 15 multa

15 – 30 tumma sora, jossa hiilenpaloja (1900-luvun täyttö)

30 – > moreeni

Koekuoppa 25

40 x 40 cm

0 – 12 cm multa

12 – 18 savi (tuotu, puutarhan pohjustus)

18 – 35 tumma sora, jossa pullolasia ja lankanaula

30 -> ruskea moreeni

Kuva 31. Koekuoppa 25.

Koekuoppa 26

40 x 40

0 – 15 multa

15 – 25 tumma sora, jossa hiilenpaloja

25 moreeni

Koekuoppa 27

40 x 40 cm

0 – 8 multa

8 – 38 moreeni

Ei löytöjä

Kuva 32. Koekuoppa 27.